

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький фаховий коледж**

Циклова комісія соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Хмельницького фахового коледжу
Університету „Україна”

Ольга ПОЛЬОВИК

„02” 09 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.6 Методи соціальної роботи

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма _____

Соціальна робота

(назва освітньої програми)

освітнього-професійний ступінь _____

фаховий молодший бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузь знань _____

23 Соціальна робота

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) _____

231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж **Хмельницький фаховий коледж**

(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 180/6

Форма підсумкового контролю: екзамен

Хмельницький 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Методи соціальної роботи

(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань 23 „Соціальна робота”,
спеціальністю 231 „Соціальна робота”

„29” серпня 2024 року – 43 с.

Розробники:

Корабльова Олена Олександрівна – старший викладач циклової комісії
соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

(вказати авторів, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

Викладачі:

Корабльова Олена Олександрівна – старший викладач циклової комісії
соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

**Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні
циклової комісії з соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін**

Протокол від „29” серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії
соціально-економічних та
загальноосвітніх дисциплін

(підпис)

Єлена ГЕДЕЛЕВИЧ
(прізвище та ініціали)

„29” серпня 2024 року

Робочу програму погоджено з керівником групи з розробки та розвитку ООП
«Соціальна робота» (2024 р.)

(назва освітньої програми)

„29” серпня 2024 року

Керівник групи з
розробки та розвитку ООП
«Соціальна робота»

Ольга ПОЛЬОВИК

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік				
Дата засідання циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <http://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=3753>
(вказати адресу)

Робочу програму перевірено

„29” серпня 2024 року

Завідувач відділу освітньої діяльності
Хмельницького фахового
коледжу Університету «Україна»

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3.	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1.	Анотація дисципліни.....	8
4.2.	Структура навчальної дисципліни.....	11
4.2.1.	<i>Тематичний план</i>	11
4.2.2.	<i>Навчально-методична картка дисципліни</i>	13
4.3.	Форми організації занять.....	14
4.3.1.	<i>Теми семінарських занять</i>	14
4.3.2.	<i>Індивідуальні завдання</i>	14
4.3.3.	<i>Індивідуальна навчально-дослідна робота</i>	15
4.3.4.	<i>Теми самостійної роботи студентів</i>	17
5.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	19
5.1.	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.	19
5.2.	Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	20
5.3.	Інклюзивні методи навчання.....	20
6.	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	21
6.1.	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	22
6.2.	Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру.....	23
6.3.	Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	24
6.4.	Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	24
6.5.	Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS..	24
6.6.	Розподіл балів, які отримують студенти.....	25
6.7.	Орієнтовний перелік питань до екзамену	25
7.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	26
7.1.	Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю.....	26
7.2.	Глосарій (термінологічний словник).....	27
7.3.	Рекомендована література.....	32
7.4.	Інформаційні ресурси.....	33
8.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	33

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 6	Галузь знань 23 Соціальна робота	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність 231 Соціальна робота	Цикл підготовки професійний	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 180		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		30 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120 год.	-
Індивідуальні завдання 4 год			
Вид семестрового контролю: екзамен			

Примітка.

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми навчання.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми навчання;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми навчання.

Здобувачі освіти заочної форми навчання мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи заплановані програмою дисципліни і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми навчання проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми навчання для здобуття ними усіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання, університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми навчання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «**Методи соціальної роботи**» є формування комплексу знань, базових вмінь і навичок в області визначення та застосування методів соціальної роботи під час надання соціальних послуг різним категоріям населення; вміння складання плану надання соціальних послуг з використання комплексу методів соціальної роботи.

Завдання:

Основними завданнями вивчення студентами дисципліни «**Методи соціальної роботи**» є:

- здійснити аналіз поняття про „метод”, „технологію” та „методологію” в соціальній роботі;
- вивчити загальну характеристику методів соціальної роботи;
- проаналізувати теоретичні підходи до застосування педагогічних методів в соціальній роботі;
- визначити особливості застосування психологічних методів в соціальній роботі;
- виробити навички застосування педагогічних методів під час надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів;
- виробити знання, уміння та навички з застосування методів індивідуальної та групової соціальної роботи, методи соціальної роботи в громаді, а також специфічні методи соціальної роботи.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- роль та місце методів в соціальній роботі;
- класифікацію методів соціальної роботи;
- основні технології, форми та методи соціальної роботи з різними групами клієнтів;
- взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи;
- роль, місце та класифікацію соціологічних методів в соціальній роботі;
- роль, місце та класифікацію психологічних методів в соціальній роботі;
- роль, місце та класифікацію педагогічних методів в соціальній роботі;
- особливості застосування методів індивідуальної та групової соціальної роботи, методи соціальної роботи в громаді, а також специфічні методи соціальної роботи

вміти:

- ініціативно і творчо використовувати набуті теоретичні знання на практиці;
- визначати загальну характеристику методів соціальної роботи;
- складати комплексну програму надання соціальних послуг різними категоріям клієнтів;
- застосовувати на практиці методи індивідуальної та групової соціальної роботи, методи соціальної роботи в громаді, а також специфічні методи соціальної роботи;
- вирішувати соціальні проблеми, які виникають у повсякденному житті різних категорій громадян чи їх груп.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8
ОК 2.6	+	+	+	+

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

	СК 4	СК 7	СК 8	СК 9	СК 10	СК 11	СК 12	СК 14	СК 15
ОК 2.6	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

	П Р Н 1	П Р Н 3	П Р Н 4	П Р Н 6	П Р Н 11	П Р Н 12
ОК 2.6	+	+	+	+	+	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1

Загальна характеристика методів соціальної роботи

Тема 1. Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток

Поняття „прийом”, „метод”, „технологія” в соціальній роботі.

Виникнення і розвиток методології соціальної роботи. Виникнення та

розвиток індивідуальної, групової та обцинної соціальної роботи в світі та на Україні.

Тема 2. Класифікація методів соціальної роботи.

Класифікація наукових методів соціальної роботи. Класифікація методів соціальної роботи з позиції практичної діяльності органів та установ соціальної сфери. Загальна характеристика методів соціальної роботи.

Тема 3. Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи.

Роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери. Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій. Особливості технологізації соціальної роботи. Фактори, що впливають на ефективність впровадження соціальних технологій.

Тема 4. Загальні та спеціальні технології соціальної роботи.

Понятійний простір технологічного підходу. Сутність соціальної технології як суспільного явища. Класифікація технологій соціальної роботи: технологія цілепокладання; технологія прогнозування й моделювання; технології соціальної діагностики; технологія соціальної адаптації; технологія соціальної реабілітації; технологія соціальної корекції; технологія соціальної терапії; технологія соціального консультування; технологія соціальної профілактики; технологія управління).

Тема 5. Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника.

Поняття професіоналізму та компетентності. Підходи до професіоналізму та компетентності з точки зору різних дисциплін. Компетентність соціального працівника. Стадії руху особистості до вершин професіоналізму за Е.Зеєром.

Змістовний модуль 2.

Міждисциплінарні методи соціальної роботи

Тема 6. Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі.

Місце соціологічних методів в соціальній роботі. Соціологічне дослідження в соціальній роботі: сутність та етапи. Класифікація соціологічних досліджень в соціальній роботі.

Тема 7. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі

Місце соціологічних методів в соціальній роботі. Соціологічне дослідження в соціальній роботі: сутність, етапи, класифікація. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі.

Тема 8. Сутність педагогічних методів в соціальній роботі

Поняття „педагогічна технологія” та „педагогічний метод” в соціальній роботі. Класифікація педагогічних методів в соціальній роботі. Теоретична соціально-педагогічна технологія. Дослідницька соціально-педагогічна технологія. Прикладна (практична) технологія загального типу. Прикладна (практична) технологія конкретного типу.

Тема 9. Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі.

Методи стимулювання діяльності: спонукання, заохочення, осуд та педагогічна гра. Види заохочення. Правила застосування педагогічної гри в соціальній роботі. Метод самовиховання в соціальній роботі. Вплив самовиховання та самопізнання на формування особистості.

Тема 10. Класифікація психологічних методів в соціальній роботі

Основи для класифікації психологічних методів в соціальній роботі. Психологічне спостереження. Лабораторний експеримент. Психологічна бесіда. Психологічне опитування. Група методів психодіагностики.

Змістовний модуль 3.

Методи перетворення соціальної дійсності

Тема 11. Соціально-економічні методи

Визначення перетворюючих методів. Сутність соціально-економічних методів. Натуральна та грошова допомога, пільги, одноразові виплати, компенсації, патронаж та побутове обслуговування, моральне заохочення, санкції.

Тема 12. Організаційно-розпоряджувальні методи

Регламентування, нормування, інструктування, підбір та розстановка кадрів праці. Якості та знаннями менеджера соціального проекту; метод вимог, критики та самокритики, контроль, перевірка виконання. Приклади застосування управлінських методів у практиці соціальної роботи.

Тема 13. Психолого-педагогічні методи.

Переконання, педагогічне та психологічне спостереження, соціально психологічний діагноз, навіювання, самонавіювання, Інформування, гуманізація умов праці та побуту, розширення умов для прояву творчості, використання звичаїв та традицій, вивчення результатів діяльності клієнтів (біографічний метод/ метод вивчення особистих документів), метод «історії сімей» («соціальних біографій»).

Тема 14. Соціальна терапія у практичній соціальній роботі.

Функції соціальної терапії. Індивідуальна та групова терапії. Сімейна терапія. Трудова терапія, ігрова терапія, дискусійна терапії, терапія творчим

самовираженням, музична терапія, ігрова терапія, драмотерапія, казкотерапія, бібліотерапія, танцювальна терапія, тілесно-рухова терапія, арт-терапія. Види арт-терапії: ізотерапія (терапія малюнком), візуальна терапія, медитативне малювання, мультимедійна (інтеграційна).

Тема 15. Загально-наукові методи.

Аналіз наукових джерел. Спостереження у практиці соціальної роботи. Різновиди експерименту, його місце у практичній соціальній роботі. Метод експертних оцінок. Історичні методи. Соціологічні методи. Психологічні методи. Педагогічні методи. Методи математичної статистики. Приклади застосування в теорії та практиці соціальної роботи.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: вступ до спеціальності та основи теорії соціальної роботи, історія соціальної роботи, деонтологія.

Міжпредметні зв'язки: філософія, соціологія, психологія, педагогіка, соціальна педагогіка.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	аудиторна							аудиторна							
	у тому числі							у тому числі							
	л	се	п	ла	ін		л	се	п	ла	ін				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовний модуль 1.															
Загальна характеристика методів соціальної роботи															
Тема 1. Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 2. Класифікація методів соціальної роботи	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 3. Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР: складання кросворду за основними термінами теми
Тема 4. Загальні та спеціальні технології соціальної роботи	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: складання глосарію на тему
Тема 5. Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	62	10	-	10	-	-	42	-	-	-	-	-	-	-	
Змістовий модуль 2.															
Міждисциплінарні методи соціальної роботи															

Тема 6. Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 7. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі	12	2	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації

4.2.2.

Навчально-методична картка дисципліни „Методи соціальної роботи”

Разом: 180 год., лекції – 30 год., семінарські заняття – 30 год., самостійна робота – 120 год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
Назва модуля	<i>Загальна характеристика методів соціальної роботи</i>					<i>Загальні методи соціальної роботи</i>					<i>Технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів</i>				
Кількість балів за модуль	14 балів					14 балів					11 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	Тема 1. Методи соціальної роботи і: виникнення та розвиток	Тема 2. Класифікація методів соціальної роботи	Тема 3. Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи	Тема 4. Загальні спеціальні технології соціальної роботи	Тема 5. Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника	Тема 6. Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі	Тема 7. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі	Тема 8. Сутність педагогічних методів в соціальній роботі	Тема 9. Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі	Тема 10. Класифікація психологічних методів в соціальній роботі	Тема 11. Тема	Тема 12. Організаційно-розпоряджувальні методи	Тема 13. Тема	Тема 14. Соціальна терапія у практичній соціальній роботі	Тема 15. Тема

Теми практичних занять	–	Практичне 1. Класифікація методів дослідів соціальної роботи	–	Практичне 2 Загальні та спеціальні технології соціальної роботи	Практичне 3. Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника	Практичне 4. Роль та місце соціологічних методів в соціальній	–	Практичне 5. Сутність педагогічних методів в соціальній роботі	–	Практичне 6. Класифікація психологічних методів в соціальній	Практичне 8 Організаційно-розпоряджувальні методи	–	–	–
------------------------	---	---	---	--	--	--	---	---	---	---	--	---	---	---

		<i>и</i>													
	–	3 бали	–	3 бали	3 бали	3 бали		3 бали	–	3 бали	3 бали	3 бали			
Самостійна робота	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
ІНДЗ	6 балів														
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (15 балів)														
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)														

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи соціальної роботи: виникнення	2
2.	Класифікація методів соціальної роботи	2
3.	Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи	2
4.	Загальні та спеціальні технології соціальної роботи	2
5.	Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та	2
6.	Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі	2
7.	Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі	2
8.	Сутність педагогічних методів в соціальній роботі	2
9	Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі	2
10	Класифікація психологічних методів в соціальній роботі	2
11	Соціально-економічні методи	2
12	Організаційно-розпоряджувальні методи	2
13	Психолого-педагогічні методи	2
14	Соціальна терапія у практичній соціальній роботі	2
15	Загальнонаукові методи.	2
Разом:		30

4.3.2. Індивідуальні завдання

1. Пошук та складання списку додаткової літератури з теми „Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток”.
2. Підготовка та проведення презентації на тему „Класифікація методів соціальної роботи”.
3. Складання кросворду за темою „Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи”.
4. Складання глосарію на тему „Загальні та спеціальні технології соціальної роботи”.
5. Огляд додаткової літератури на тему: „Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника”.
6. Огляд додаткової літератури на тему: „Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі”.

7. Підготовка та проведення презентації на тему: „Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі”.

8. Огляд додаткової літератури на тему: „Сутність педагогічних методів в соціальній роботі”.

9. Підготовка та проведення презентації на тему: „Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі”

10. Складання кросворду за основними термінами на тему „Класифікація психологічних методів в соціальній роботі”.

11. Огляд додаткової літератури на тему: „Соціально-економічні методи”.

12. Підготовка та проведення презентації на тему: „Організаційно-розпоряджувальні методи”.

13. Огляд додаткової літератури на тему: „Психолого-педагогічні методи”

14. Підготовка та проведення презентації на тему: „Соціальна терапія у практичній соціальній роботі”.

15. Складання кросворду за основними термінами на тему „Загально-наукові методи”.

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**4 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**4 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**2 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**5 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**2 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**4 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь

зміст навчального курсу) – **6 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток
2. Класифікація методів соціальної роботи.
3. Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи.
4. Загальні та спеціальні технології соціальної роботи.
5. Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі.
6. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі
7. Сутнісна характеристика окремих соціологічних методів соціальної роботи
8. Сутність педагогічних методів в соціальній роботі
9. Педагогічні методи організації діяльності в соціальній роботі
10. Методи організації діяльності в соціальній роботі.
11. Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі.
12. Сутність і значення психології в соціальній роботі
13. Класифікація психологічних методів в соціальній роботі
14. Особливості застосування психологічних методів в соціальній роботі
15. Характеристика окремих психологічних методів в соціальній роботі
16. Специфіка застосування індивідуальних методів як класичних в соціальній роботі
17. Загальна модель методу індивідуальної соціальної роботи з випадком
18. Функціональна індивідуальна робота
19. Групова соціальна робота як класичний метод соціальної роботи
20. Терапевтичний ефект групової соціальної роботи: напрями та моделі
21. Соціально-просвітницький тренінг як ефективний метод групової соціальної роботи
22. Уявлення про громаду і соціальну роботу в ній
23. Методи і форми соціальної роботи в громаді
24. Методи активізації громади
25. Методи соціальної роботи з сім'єю
26. Методи соціальної роботи з жінками
27. Методи соціальної роботи з людьми літнього та старого віку
28. Методи соціальної роботи з дезадаптованими дітьми і підлітками
29. Методи соціальної роботи з молоддю
30. Методи соціальної роботи з особами з інвалідністю

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження та складання плану реферату	1 бал
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	2 балів

3.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1 бали
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	1 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		6 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 6-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
5 – 6	відмінно	5	A	відмінно
3 – 4	добре	4	BC	добре
2	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 1	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.4. Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток	8
2	Класифікація методів соціальної роботи	8
3	Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи	8
4	Загальні та спеціальні технології соціальної роботи	8
5	Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника	8
Модульний контроль		2
6	Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі	8
7	Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі	8
8	Сутність педагогічних методів в соціальній роботі	8
9	Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі	8
10	Класифікація психологічних методів в соціальній роботі	8
Модульний контроль		2

11	Соціально-економічні методи	8
12	Організаційно-розпоряджувальні методи	8
13	Психолого-педагогічні методи	8

14	Соціальна терапія у практичній соціальній роботі	4
15	Загальнонаукові методи.	2
Модульний контроль		2
ІДНЗ		4
Разом:		120

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.			
Загальна характеристика методів соціальної роботи			
Тема 1. Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	I
Тема 2. Класифікація методів соціальної роботи (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	II
Тема 3. Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	III
Тема 4. Загальні та спеціальні технології соціальної роботи (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IV
Тема 5. Методи роботи з клієнтами як складова професіоналізму та компетентності соціального працівника (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	V
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	5	
<i>Всього: 42 год.</i>		<i>Всього: 10 балів</i>	
Змістовий модуль 2.			
Міждисциплінарні методи соціальної роботи			
Тема 6. Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VI
Тема 7. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIV
Тема 8. Сутність педагогічних методів в соціальній роботі (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VIII
Тема 9. Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IX
Тема 10. Класифікація психологічних методів в соціальній роботі (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	X
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	5	
<i>Всього: 42 год.</i>		<i>Всього: 10 балів</i>	
Змістовий модуль 3.			
Методи перетворення соціальної дійсності			
Тема 11. Соціально-економічні методи (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XI

Тема 12. Організаційно-розпоряджувальні методи (8 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XII
Тема 13. Психолого-педагогічні методи (8	завдання до самостійної роботи,	1	XIII

<i>год)</i>	індивідуальне завдання		
Тема 14. Соціальна терапія у практичній соціальній роботі (<i>4 год</i>)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIV
Тема 15. Загальнонаукові методи (<i>2 год</i>)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XV
Підсумкова модульна контрольна робота (<i>2 год</i>)	Тестування	5	
<i>Всього: 32 год.</i>	<i>Всього: 10 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: <i>4 год.</i>	Реферат	6	
<i>Разом: 120 год.</i>	<i>Разом: 36 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

- *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або

здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході семінарських занять застосовуються наступні методи:

- семінарське заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового семінару з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни „**Методи соціальної роботи**” застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає студентів до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3.Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4.Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліді).

5.Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6.Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. **Методи формування свідомості:** бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. **Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості:** вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. **Методи мотивації та стимулювання:** вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. **Метод самовиховання:** самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. **Методи соціально-психологічної допомоги:** психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. **Спеціальні методи:** патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. **Спеціальні методи педагогічної корекції,** які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод „вибуху”, метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна „**Методи соціальної роботи**” оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- комплексні іспити;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
„добре”	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість балів за одиницю	максимальна кількість балів	кількість балів за одиницю	максимальна кількість балів	кількість балів за одиницю	максимальна кількість балів
I. обов'язкові							
1.1. Робота на семінарському і практичному занятті	3	3	9	3	9	2	6
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	1	5	5	5	5	5	5
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Разом			19		19		16
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 54							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 6 балів)							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу							4
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики							2
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки							4
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу							6
2.5. Участь у науковій студентській конференції							4
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе							4
2.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)							6
Разом							6
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 6							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної

роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 60-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 40-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за шкалою ECTS		
		екзамен		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4	B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4	C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3	D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3	E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																		Екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3					ІНДЗ					
				МК 1					МК 2								МК 2		не більше 40	не більше 100
1	4	1	4	4	5	4	1	4	4	4	5	4	4	1	1	1	5	6		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

МК – модульний контроль

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Методи соціальної роботи: виникнення та розвиток
2. Класифікація методів соціальної роботи.
3. Взаємозв'язок методів та технологій соціальної роботи.
4. Загальні та спеціальні технології соціальної роботи.
5. Роль та місце соціологічних методів в соціальній роботі.
6. Класифікація соціологічних методів в соціальній роботі
7. Сутнісна характеристика окремих соціологічних методів соціальної роботи
8. Сутність педагогічних методів в соціальній роботі
9. Педагогічні методи організації діяльності в соціальній роботі
10. Методи організації діяльності в соціальній роботі.
11. Методи стимулювання діяльності та самовиховання в соціальній роботі.
12. Сутність і значення психології в соціальній роботі
13. Класифікація психологічних методів в соціальній роботі
14. Особливості застосування психологічних методів в соціальній роботі
15. Характеристика окремих психологічних методів в соціальній роботі
16. Специфіка застосування індивідуальних методів як класичних в соціальній роботі
17. Загальна модель методу індивідуальної соціальної роботи з випадком
18. Функціональна індивідуальна робота
19. Групова соціальна робота як класичний метод соціальної роботи
20. Терапевтичний ефект групової соціальної роботи: напрями та моделі
21. Соціально-просвітницький тренінг як ефективний метод групової соціальної роботи
22. Уявлення про громаду і соціальну роботу в ній
23. Методи і форми соціальної роботи в громаді
24. Методи активізації громади

25. Методи соціальної роботи з сім'єю
26. Методи соціальної роботи з жінками
27. Методи соціальної роботи з людьми літнього та старого віку
28. Методи соціальної роботи з дезадаптованими дітьми і підлітками

29. Методи соціальної роботи з молоддю
30. Методи соціальної роботи з особами з інвалідністю

БІЛЕТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

Хмельницький фаховий коледж

Циклова комісія соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

Освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр

Усі спеціальності: 231 „Соціальна робота”

Семестр: III

Навчальна дисципліна: Методи соціальної роботи

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Розкрийте терапевтичний ефект групової соціальної роботи, його основні напрями та моделі.
2. Охарактеризуйте соціально-просвітницький тренінг як ефективний метод групової соціальної роботи
3. Розкрийте уявлення про громаду і соціальну роботу в ній

Затверджено на засіданні циклової комісії соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

Протокол №1 від „30” серпня 2024 року.

Голова циклової комісії _____
(підпис)

Олександр ГАЛКО
(ПІБ)

Екзаменатор _____
(підпис)

Олена КОРАБЛЬОВА
(ПІБ)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до екзамену.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

1. Семигіна Т. Презентація до лекції „Методи, технології та форми соціальної роботи”. URL : https://www.academia.edu/12371938/Семигіна_Т._2014_Презентація_до_лекції_Методи_технології_та_форми_соціальної_роботи_курсу_Вступ_до_соціальної_роботи_ (дата звернення 27.08.2019)

2. Технологія соціальної роботи: сутність і зміст. URL : https://studme.com.ua/14170120/sotsiologiya/tehnologiya_sotsialnoy_raboty_suschnost_soderzhanie.htm (дата звернення 27.08.2019)

3. Соціальні технології і технології соціальної роботи. URL : https://pidruchniki.com/16850303/sotsiologiya/sotsialni_tehnologiyi_tehnologiyi_sotsialnoyi_roboti (дата звернення 27.08.2019)

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей студентів з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для студентів із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій

(термінологічний словник)

Абілітація — (з лат. *habilitatio* — створення здатності) — система мед., психол., пед., юрид., профес., техн., соц. засобів, спрямована на максимально можливе відновлення втрачених функцій організму і працездатності хворих та інвалідів.

Адаптація — (з лат. *adapto*) — пристосування будови та функцій організму, його органів і клітин до умов середовища. А. — одне із ключових понять біології, його широко використовують як теорет. поняття в тих психол. концепціях, які трактують взаємодію індивіда та його оточення як процеси гомеостатичної рівноваги.

Адаптація соціальна — пристосування індивіда до умов соц. середовища, формування адекватної системи відносин із соц. об'єктами, рольова пластичність поведінки, інтеграція особистості у соц. групи, діяльність щодо освоєння стабільних соц. умов, прийняття норм і цінностей нового соц. середовища, форм соц. взаємодії.

Втручання — один із видів діяльності у соц. роботі, під час якого спеціаліст втручається в ситуацію незалежно від волі клієнтів з метою їхнього захисту або у випадку безпорадності.

Групи ризику — категорії людей, чиє соц. становище за якимись критеріями не має стабільності, які практично не в змозі самостійно подолати власні труднощі, що може привести якщо не до біол. загибелі, то до втрати соц. значимості та духовності.

Девіантність — характеристика поведінки, яка не збігається з соц. нормами і цінностями, прийнятими у суспільстві. (див. Поведінка девіантна).

Діагностика соціальна — процедура визначення, розпізнавання об'єкта соц. дослідження. У широкому розумінні Д. с. збігається з такими поняттями, як «дослідження», «соц. характеристика», «типологізація». У вузькому і спец. значенні Д. с. є одним із різновидів репродуктивного соц. пізнання.

Допомога по догляду за дитиною — щомісячна виплата жінкам, які працюють, навчаються з відривом від виробництва або зареєстровані у держ. службі зайнятості як безробітні за умови надання їм у межах установленого строку частково оплачуваної відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею певного віку.

Допомога соціальна — система соц. заходів у вигляді сприяння, підтримки і послуг, які надає соціальна служба окремим особам або групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їхнього соц. статусу і повноцінної життєдіяльності, адаптації в суспільстві.

Експеримент соціальний — метод отримання інформації про зміну соц. об'єкта внаслідок цілеспрямованого впливу на нього контрольованими чинниками (змінними).

Експертиза екологічна — вид наук.-практичної діяльності спец. уповноважених державних органів, еколого-експертних формувань та об'єднань громадян, що полягає у міжгалузевому еколог. дослідженні, аналізі й оцінці передпроектних, проектних та інших матеріалів чи об'єктів, реалізація, дія або експлуатація яких може негативно впливати чи впливає на стан навколишнє природне середовище та здоров'я людей.

Експертиза соціальна — (від лат. expertus — досвідчений) — аналіт. вивчення та оцінювання фахівцями соц. аспектів програм, проектів, проблем чи ситуацій, прогнозування наслідків їхньої реалізації, розв'язання чи зміни (ситуацій), а також розробка рекомендацій щодо запобігання чи подолання їхнього негат. впливу.

Інтерв'ю — вид опитування, під час якого інтерв'юєр в особистому контакті з респондентом ставить усні запитання з метою збору соціол. інформації.

Консультант — фахівець, що надає поради своїм клієнтам стосовно розв'язання складних проблем.

Консультація соціальна (каунселінг) — процес, у ході якого спеціаліст дає рекомендації з розв'язання соц. проблем клієнта. К. с. проводять як індив., так і в групі з метою підвищення соц. компетенції клієнтів з різних питань. За формою організації К. с. можуть бути: консультуванням у заг. чи спеціалізованих службах соціальної роботи, а також виїзні консультації. Консультантами можуть виступати спеціалісти служб соціальної роботи, залучені фахівці з певних проблем, колишні клієнти соц. служб, залучені до реалізації соц. програм.

Консультування сімейне — консультант разом з клієнтом (або клієнтами) вивчає проблеми сім'ї для зміни рольової взаємодії в ній і забезпечення можливостей сімейного росту. Принципова відмінність С. к. від лікування — відмова від концепції хвороби, акцент на аналізі ситуації, аспектах рольової взаємодії в сім'ї, пошуках особистісного ресурсу суб'єктів консультування і обговорення засобів розв'язання проблем. С. к. зумовлена певними теорет. концепціями, осн. принципами і правилами. С. к. проводять у системі охорони здоров'я, в системі освіти, соц. захисту, а також у психол. закладах.

Кризове втручання — оперативна допомога клієнту, комплекс методів соціальної роботи для допомоги клієнту, який знаходиться в ситуації кризи, подолати певну проблему. К. в. має на меті сприяння позит. розвитку клієнта через усвідомлення ним проблеми та її наслідків. К. в. орієнтоване на активізацію особистісних ресурсів клієнтів для вирішення нагальних потреб. Видами К. в. є: інформаційна, консультативна, психол. допомога, оформлення документів.

Медико-соціальна експертиза — служба, яка визначає ступінь обмеження життєдіяльності людини, причину, час настання, групу інвалідності, сприяє проведенню ефективних заходів щодо профілактики інвалідності, реабілітації інвалідів, пристосування їх до сусп. життя.

Медіаторинг конфліктний — напрям регуляції соц. конфліктів за допомогою посередництва третьої сторони, в рамках якого розглядають

різноманітні теорет. та практичні питання: від меж застосування інституту посередництва до вимог, які висувають до особистості самого посередника.

Методи соціальної роботи — сукупність прийомів, способів діяльності суб'єктів соц. роботи, які використовують для розв'язання соц. проблем клієнтів, стимулювання розвитку їхніх власних сил, конструктивної діяльності щодо зміни несприятливої життєвої ситуації.

Методологія соціальної роботи — 1. Філософ., теорет. основа, сукупність найзаг. принципів, положень і методів, які складають основу даної науки. 2. Сукупність прийомів дослідження, що застосовують відповідно до її специфіки.

Моніторинг соціального середовища — система виміру, нагромадження й аналізу даних про зміни, які відбуваються в соц. системах.

Опитування — термін, що позначає процес отримання відомостей про досліджуваний об'єкт шляхом ведення діалогу (комунікації) між дослідником (чи його представником — людиною, спеціальним техн. пристроєм) та респондентом за допомогою формалізованих запитань та відповідей на них.

Планування соціальне — наук. обґрунтоване визначення цілей, показників, завдань (термінів, темпів, пропорцій) розвитку соц. процесів і осн. засобів їхнього втілення в життя.

Проектування соціальне — специфічна діяльність, пов'язана з наук. обґрунтованим визначенням варіантів планового розвитку соц. процесів та явищ і з цілеспрямованою зміною конкретних соц. інститутів.

Профілактика — (з грецьк. — запобіжний) — система заходів, спрямованих на запобігання виникненню й поширенню хвороб, на охорону здоров'я.

Психодіагностика — (з грецьк. *diagnostikos* — здатний розпізнавати) — область психології, яка розробляє методи виявлення індив. особливостей і перспектив розвитку особистості.

Реабілітація — відновлення особистісного і сусп. становища хворого за допомогою комплексу мед., соц.-екон., психол., пед., юрид. засобів, спрямованих на запобігання втрати працездатності, інвалідизації, обмеження звичайної діяльності та соц. недостатності.

Реабілітація соціальна — процес і результат прийняття нових або зміна старих поглядів на певні соц. явища і групи.

Самодопомога — здатність людини розв'язувати проблеми, використовуючи власні ресурси. Поняття С. є центр. для нових підходів у соц. роботі, пов'язаних із концепцією самоефективності.

Соціальна діагностика — процес наук. виявлення та вивчення причинно-наслідкових зв'язків та взаємовідносин у суспільстві, що характеризують його соц.-екон., культ.-прав., морально-психол., мед.-біол. та санітарно-еколог. стан.

Соціальна підтримка — система заходів з надання допомоги окремим категоріям громадян, які тимчасово опинилися у важкому екон. становищі (частково або повністю безробітні, молодь, яка вчиться та ін.), шляхом надання їм необхідної інформації, фінансових засобів, кредитів, навчання, правозахисту і запровадження пільг.

Соціальне забезпечення — держ. система допомоги громадянам, які через соц. значущі причин не мають самостійних засобів до існування у вигляді винагороди за працю або отримують їх в обсязі, недостатньому для задоволення вітальних потреб.

Соціальне обслуговування — діяльність соц. служб з соц. підтримки, надання соц.-побутових, соц.-мед., психол.-пед., соц.-прав. послуг і матер. допомоги, проведення соц. адаптації і реабілітації громадян, які знаходяться у важкій життєвій ситуації.

Соціальні послуги — дії з надання клієнту соц. служби допомоги у задоволенні його потреб. Виділяють наступні види С. п.: матер., психол.-пед., побутові, соц.-мед., консультативні, реабілітаційні та ін. Сукупність характеристик С. п., які визначають можливість задовольнити потреби клієнта соц. служби, складають якість послуг.

Соціально-психологічний тренінг (СПТ) — один з методів активного навчання і психол. впливу, що здійснюється в процесі інтенсивної групової взаємодії і спрямований на підвищення компетентності в сфері спілкування.

Спостереження — наук. метод емпіричного дослідження. В соціології застосовують переважно для збору та найпростішого узагальнення первинної інформації.

Страховання — вид цивільно-прав. відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юрид. осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором С. або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юрид. особами страхових платежів.

Страховання соціальне — сукупність норм, які передбачають порядок формування держ. страхових фондів, розмір обов'язкових страхових платежів, коло платників цих платежів та терміни сплати внесків, а також відповідальність у разі несплати або несвоєчасної сплати обов'язкових платежів; порядок використання коштів на соц. забезпечення і соц. обслуговування громадян та їхніх сімей у випадках, передбачених законодавством.

Терапія сімейна — особливий вид спілкування, спрямований на корекцію міжособистісних відносин і тих емоційних розладів у сім'ї, які є найбільше вираженими у хворого члена сім'ї.

Тести (психологічні) — система прийомів для випробування та оцінювання окремих психічних рис і властивостей людини.

Технологія соціальна — упорядкована сукупність процедур та операцій, за допомогою яких реалізують певний соц. проект або конкретну цілераціональну ідею перетворення (реорганізації, модернізації або вдосконалення) соц. реальності.

7.3 Рекомендована література

Основна:

1. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг) / І. Іванова. – К. : Університет «Україна». – 2018. – 420 с.
2. Методи соціальної роботи : курс лекцій / МОН України, Уманський державний педагогічний ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Н. І. Ревнюк ; [рец. Н. М. Коляда, І. В. Албул]. – Умань : Жовтий О. О., 2016. – 98 с.
3. Методи соціальної роботи : Навчальний посібник / МОН України Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини; І.Г. Гончар. – Умань : ВПЦ Візаві, 2018. – 117 с. <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/13266>

Допоміжна:

1. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с
2. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.

7.4 Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України. URL : www.mlsp.gov.ua
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL : www.nbuv.gov.ua Соціальна політика. *Український журнал Економіст* : *Ukrainian Journal Economist* . URL : ua-ekonomist.com
3. Український центр політичного менеджменту Журнали Соціальна психологія. URL : www.politik.org.ua
4. Урядовий портал. URL : www.kmu.gov.ua

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 28
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	приміщення комп'ютерного класу №28